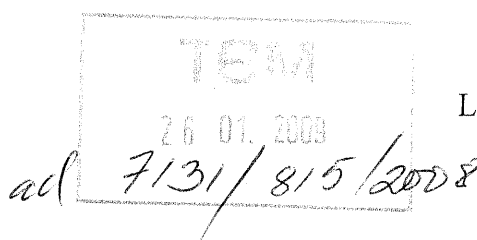

Lapin luonnonsuojelupiiri ry
Valtakatu 22
96200 Rovaniemi
p. 040 823 2443
s-posti: lappi@sll.fi

LAUSUNTO

21.1.2009

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Dnro 7131/815/2008

Lausunto Fennovoima OY:n ydinvoimalaitoshankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Lapin luonnonsuojelupiiri esittää asiasta seuraavaa:

1. Ilmastomuutoksen torjunta

Kaikesta käytetystä energiasta ydinvoimalla tuotetaan 2,5 % ja maapallon sähköstä tuotetaan vain 16 %, joten ilmastomuutoksen hillitsemisessä ydinvoima ei ole ratkaisu, erityisesti kun ydinvoiman käytöllä tuotetaan satojätuhansia vuosia säteilevää jätettä.

Kansainvälinen ilmastopaneeli IPCC arvioi, että ydinvoiman osuus maailman sähköstä voi vuoteen 2030 mennessä kasvaa nykyisestä 16 %:sta 18 prosenttiin. Suomessakin ydinvoima vähentäisi päästöjä vain vähän, mm. Olkiluodon neljännen reaktorin YVA-raportissa päästövähennyksesi arvioidaan 1,6 Mt hiilidioksidia. Se on kaksi prosenttia Suomen päästöistä.

Ydinvoiman lisärakentamisen haittoina ja riskeinä IPCC mainitsee turvallisuusongelmat, ydinaseiden leviäminen ja ydinjätteet. On yhteiskunnan kokonaisedun vastaista ottaa ydinvoiman suuret haitat ja riskit vähäisen päästövähennyksen takia.

2. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Tavoitteiden osakokonaisuuksiin kuuluu 'Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat' sekä 'Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet', joihin kuuluu Simon Karsikon osalta valtakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö Karsikon entinen kalastajakylä. Karsikon edustalla on historiallisesti ollut Perämeren parhaita lohiapajia, ja tänä päivänäkin Maksniemen seudullisesti merkittävä kalasatama sijaitsee Karsikossa.

Valtion viranomaisten tulee toiminnassaan ottaa huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja edistää niiden toteutumista. Ydinvoimalaitoksen rakentaminen ei edistä valtakunnallisesti merkittävän ympäristön säilymistä.

3. Vaikutukset vesistöön ja kalastoon

Laitakaran saarelle on suunniteltu rakennettavaksi pengertie jäähdytysvesirakenteiden rakentamista ja huoltoa varten, jonka vaikutuksia vedenvirtaukseen ei ole tarkasteltu. Lisäksi

jäähdytysveden yksi vaihtoehtoinen ottopaikka on Halttarin eteläpuolella niemen kaakkoisosassa. Etelästä nousevan lohen ja vaellussiian vaellusreitti menee osin Karsikon editse kuten arviointiselostuksessa on todettu. Karsikon itärannalla olevat Röyttän ja Halttarin pyyntipaikat ovat olleet historiallisesti tunnettuja Suomen parhaimpia lohen pyyntipaikkoja.

Pengertien tai sillan ja vedenottoaikan rakentamisen vaikutukset virtauksiin ja vaellusreitteihin tulee selvittää tarkasti, koska kyseessä on Itämeren luonnonlohen kohtalo.

4. Vaikutukset linnustoon, luontoon ja virkistyskäyttöön

Simon Karsikon eteläisimmät osat sekä Laitakari ja Korppikarinnokka ovat merkittävää lintualueutta ja näiden alueiden arvioitiin kärsivän merkittävästi ydinvoimalahankkeen toteutuessa. Karsikkoniemellä on runsaasti uhanalaisten ja muutoin huomioitavien kasvilajien esiintymiä sekä Karsikkojärvi on maankohoamisen seurauksena umpeenkasvanut nevarantainen järvi ja on luonnon monimuotoisuuden kannalta erittäin arvokas. Järveä ympäröivillä soilla esiintyy suurikokoisista linnuistamme mm. kurki, jolle voimajohtojen rakentaminen aiheuttaa haittaa.

Karsikkoniemi on perinteinen maksniemeläisten ja kemiläisten virkistysalue, jonne tullaan niin marjastamaan, sienestämään kuin hirvenpyyntiin. Vastaavaa yhtä laajaa, monipuolista ja luonnontilaista aluetta lähellä Kemin kaupunkia ei löydy merenrannoilta.

Ydinvoimalahankkeen toteutuessa vaikutukset linnustoon, luontoon ja virkistyskäyttöön ovat erittäin negatiiviset ja vähentävät luonnon monimuotoisuutta ja ihmisten viihtyvyyttä.

5. Liikenteen vaikutukset

Arviointiselostuksessa on mainittu että "Tieliikennemelulla ei ole merkittäviä vaikutuksia".

Liikenteen melu kuitenkin tulee lisääntymään Simon Karsikon kohdalla erityisesti Karsikontien ja 4-tien liittymän lähetyvillä ja Karsikontien varrella vakituisesti asutuilla kiinteistöillä. Maksniemen kylässä tieliikenteen melu lisääntyy, koska osa taloista sijaitsee jopa alle 100 metrin päässä joko Karsikontiestä tai 4-tiestä. Jo nykyinen 4-tien liikenteen aikaansaama melu aiheuttaa haittaa piha-alueilla oleskeltaessa.

Erityisesti Karsikontien ja 4-tien risteys tulee aiheuttamaan melun lisäksi turvallisuusriskin 4-tien vilkkaan liikenteen vaikeuttaessa Karsikontieltä tulevan ydinlaitoksen liikenteen kulkua. Tällöin lisääntyy risteyksessä vuoroaan odottavien autojen tyhjäkäynnistä ja kiihdyttämisestä aiheutuva melu merkittävästi lähikiinteistöillä.

6. Jätteet

Vähä- ja keskiaktiivisille jätteille on arviointiselostuksen mukaan suunniteltu neljä erillistä luolaa 30-100 metrin syvyyteen. Sijoitusalueen kallioperän on oltava geologisesti vakaa eikä siinä saa olla suuria halkeamia. Lisäksi käytetyn polttoaineen välivarastointi on suunniteltu voimalaitosalueelle mutamaksi kymmeneksi vuodeksi.

Simon Karsikon osalta ei ole selvitetty miten kallioperä soveltuu radioaktiivisen jätteen välivarastointiin tai vähä- ja keskiaktiivisen jätteen loppusijoitukseen. Noin 20 kilometrin etäisyydellä sijaitsee Elijärven kromikaivos, jonka malmijuotin on tutkittu jatkuvan maanalaisena Kemin kaupungin alle. Kaivos mahdollisesti laajenee maanalaisena kaivoksena tulevaisuudessa ja kaivoksella tehtävät räjäytykset synnyttävät kallioperään lisää halkeamia. Ydinjätteiden sijoittaminen Karsikon kallioperään ei täten ole turvallista.

7. Lähialueet

Säteilyturvakeskuksen mukaan yleisperiaate on, että ydinvoimalaitoksen tulee sijaita verrattain harvaan asutulla alueella ja riittävän etäällä merkittävistä asutuskeskuksista. Simon Karsikon lähellä sijaitsee useita merkittäviä suuria toimijoita noin 20 kilometrin etäisyydellä, mm. Kemin Ajoksen satama (n.8 km päässä), jonka kautta koko Pohjois-Suomen öljykuljetukset tapahtuvat, Stora Enson paperitehdas, Veitsiluodon satama, Kemin kaupunki (n.10 km päässä), Metsä Botnian paperitehdas, Elijärven malmikaivos, Kemin lentokenttä ja Isohaaran voimalaitos (n.20 km päässä). Nämä muodostavat yhdessä merkittävän teollisuuslaitosten keskittymän.

Laitoksen sijaintipaikkaa harkittaessa tulee arvioida onko tarkoituksenmukaista sijoittaa merkittävää sähköntuotantokapasiteettia lähelle toistaan. Keskittymästä aiheutuvat mahdolliset onnettomuuden kerrannaisvaikutukset tulee myös ottaa huomioon. Karsikon kohdalla mahdollinen onnettomuus lamaannuttaisi koko Lapin läänin.

Lisäksi onnettomuuteen liittyvän väestön evakuoinnin käytännön mahdollisuudet ovat heikot, koska alle 20 km:n etäisyydellä asuu yli 30 000 ihmistä ja sijaitsee 3 terveyskeskusta/sairaalaa, 9-12 koulua, 8-10 päiväkotia ja 3-4 palvelutaloa. Pelastussuunnitelman kannalta merkittäviä kohteita ovat myös alueen useat hotellit, huoltoasemat ja liikekeskukset. Nämä asettavat myös erityisiä vaatimuksia vuosittain järjestettävälle valmiusharjoitukselle.

8. Vaikutukset elinkeinoihin

Ydinvoimalaitos heikentäisi Karsikkoniemen lähialueen kalan mainetta ja myyntimenekkiä vuosikausiksi.

Mielenmaisemassa ydinvoimalaitos mielletään pelon paikaksi ja laitos vaikuttaisi siten matkailua vähentävästi - vaikutus ei välttämättä jäisi vain Kemin alueelle vaan koko Lappi voitaisiin mieltää vähemmän turvallisen paikkana.

Simo kuuluu poronhoitoalueen eteläosaan, joten mahdollinen ydinvoimalaitos heikentäisi puhtaan luonnontuotteen, poronlihan, mainetta ja myyntiä. Varsinkin mahdollisessa onnettomuustilanteessa vaikutukset poronhoidolle olisivat katastrofaaliset.

9. Käytetyn polttoaineen kuljetus, loppusijoitus ja laitoksen purkujätteet

Käytetyn polttoaineen kuljetusten määriä ja ympäristövaikutuksia ei ole esitetty, eikä polttoaineen kuljetuksiin liittyviä riskejä ja mahdollisen onnettomuuden vaikutuksia arvioitu.

Fennovoima ei ole esittänyt omaa ratkaisuaan käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituksesta.

Laitoksen purkaminen aiheuttaa mittavaa jätteiden kuljetustoimintaa, jonka toteutustavasta ei ole esitetty yksityiskohtaisempaa tietoa.

10. Vaikutukset laitoksen sulkemisen jälkeen

Ydinvoimalaitoshankkeen riskejä ja haittapuolia tulee arvioida myös laitoksen arvioitua toiminta-aikaa vasten. Laitoksen toiminta-ajan kohdalla kun puhutaan vain kymmenistä vuosista ja esimerkiksi radioaktiivisen jätteen kohdalla jopa sadoista tuhansista vuosista. Hyöty- haitta-vertailuun tulisi sisällyttää myös ympäristöllisten ja imagollisten vaikutusten

arviointi laitoksen sulkemisen jälkeen. Siinä vaiheessa hyötyjä ei enää todennäköisesti ole, vain suuria haittoja.

11. Lopuksi

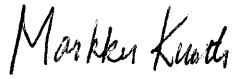
Lisädinvoima vie olennaisesti resursseja uusiutuvan energian kehittämiseltä. Ydinjätekysymys on toistaiseksi ratkaisematon ongelma, jota ei pidä siirtää tulevien sukupolvien taakaksi.

Lapin luonnonsuojelupiiri toteaa, että Fennovoiman reaktorihankkeen suunnittelua ei nykytilanteessa tule jatkaa. Riskit ovat saavutettaviin hyötyihin nähden liian suuret.

Lapin luonnonsuojelupiiri ry.: n puolesta

Nelly Rontti
piirisihteeri

Markku Kuortti
puheenjohtaja

Maire Puikko
hallituksen jäsen